

ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОЯВІВ ЕКОНОМІЧНОГО РЕЙДЕРСТВА В УКРАЇНІ ТА ПОШУК ШЛЯХІВ ЙОГО ПОДОЛАННЯ

Вступ: Сьогодні значна увага засобів масової інформації та суспільства прикута до різних форм прояву економічного рейдерства, здійснення несанкціонованого захоплення високорентабельних підприємств України. Вивчення даного явища в значній мірі ускладнюється відсутністю статистичних даних щодо кількості та інтенсивності здійснених рейдерських атак.

Мета: виявлення основних тенденцій розвитку рейдерства в Україні, дослідження особливостей поширення цього явища у першому півріччі 2015 року, а також пошук шляхів та методів його подолання. **Методи:** логічного і порівняльного аналізу та синтезу, групування та статистичного узагальнення. **Результати:** Економічне рейдерство визначено як один з найнебезпечніших проявів насильства в Україні. З метою збирання та аналізування інформації про кількість рейдерських атак було проведено статистичне дослідження на основі резонансних подій, висвітлених у засобах масової інформації. Результати проведених досліджень засвідчили, що економічне рейдерство сьогодні набуло масштабного характеру та є однією із основних загроз рівню економічної безпеки підприємств України. Запропоновано методи протистояння рейдерству та шляхи законодавчого забезпечення покарання за здійснення рейдерських атак. **Висновки:** У процесі забезпечення достатнього рівня економічної безпеки підприємств необхідно системно досліджувати та здійснювати моніторинг інформацію про рейдерські захоплення, а також розробляти превентивні заходи для запобігання загрозам рейдерства стосовно окремих господарюючих суб'єктів.

Ключові слова: рейдерство, рейдерська атака, моніторинг, інформаційні джерела, тенденції розвитку.

Е.А. Сорокиевская

ИССЛЕДОВАНИЕ ПРОЯВЛЕНИЙ ЭКОНОМИЧЕСКОГО РЕЙДЕРСТВА В УКРАИНЕ И ПОИСК ПУТЕЙ ЕГО ПРЕОДОЛЕНИЯ

Введение: Сегодня значительное внимание средств массовой информации и общества приковано к различным формам проявления экономического рейдерства, осуществления несанкционированного захвата высоко рентабельных предприятий Украины. Изучение данного явления в значительной степени осложняется отсутствием статистических данных по количеству и интенсивности осуществленных рейдерских атак.

Цель: выявление основных тенденций развития рейдерства в Украине, исследования особенностей распространения этого явления в первом полугодии 2015 года, а также поиск путей и методов его преодоления. **Методы:** логического и сравнительного анализа и синтеза, группировки и статистического обобщения. **Результаты:** Экономическое рейдерство определено как одно из самых опасных проявлений насилия в Украине. С целью сбора и анализа информации о количестве рейдерских атак было проведено статистическое исследование на основе резонансных событий, освещенных в средствах массовой информации. Результаты проведенных исследований показали, что экономическое рейдерство сегодня приобрело масштабный характер и является одной из основных угроз уровню экономической безопасности предприятий Украины. Предложены методы противостояния рейдерству и пути законодательного обеспечения наказания за совершение рейдерских атак. **Выводы:** В процессе обеспечения достаточного уровня экономической безопасности предприятий необходимо системно исследовать и осуществлять мониторинг информации о рейдерских захватах, а также разрабатывать превентивные меры для предотвращения угроз рейдерства в отношении отдельных хозяйствующих субъектов.

Ключевые слова: рейдерство, рейдерская атака, мониторинг, информационные источники, тенденции развития.

О. А. Sorokivska

RESEARCH OF THE ECONOMIC RAIDING MANIFESTATION IN UKRAINE AND FINDING OF OVERCOMING WAYS

Background: Today considerable attention of the media and society focused on the various forms of economic raiding, illegally capture highly profitable companies Ukraine. The study of this phenomenon is largely complicated by the lack of statistical data on the number and intensity made raider attacks.

Aims and Objectives: To identify the main trends of raiding in Ukraine to study the characteristics of that phenomenon in the first half of 2015, as well as finding ways and methods to overcome it. **Methods:** logical and comparative analysis and synthesis, clustering and statistical generalization. **Results:** The economic raiding identified as one of the most dangerous manifestations of violence in Ukraine. For the purpose of collecting and analyzing information on the number of raids conducted a statistical study based on the resonance of events covered in the media. The studies have shown that economic raiding today acquired massive character and is one of the main threats to the level of economic security of Ukraine. Methods opposition raiding ways and legislative support for the implementation of punishment raider attacks. **Conclusions:** In the process of providing a sufficient level of economic security should systematically explore and monitor information on raider capture, and develop preventive measures to prevent threats to raid for individual businesses.

Key words: raid, raider attack, monitoring, information sources, trends.

Постановка проблеми та її зв'язок з важливими науковими та практичними завданнями. В умовах становлення та розвитку вітчизняного економічного середовища, основою якого є малі та середні суб'єкти господарювання досить гостро постає питання незаконного захоплення цих підприємницьких структур шляхом здійснення рейдерських атак. Ці явища стали реальною загрозою економіці в цілому, руйнується вітчизняний бізнес, підприємництво і виробництво, посилюється напруга в економічному просторі країни, оскільки практично будь-яке підприємство може стати об'єктом рейдерської атаки або економічного шантажу. Об'єктами рейдерських атак стають як найліквідніші приватні підприємства, так і найменш захищені, але стратегічно важливі науково-дослідні інститути та наукомісткі підприємства.

Аналіз останніх публікацій по проблемі. У працях вітчизняних вчених Б.М. Андрушківа та Н.Б. Кирич [1], З.С. Варналія та І.І. Мазура [2], М.І. Мельника [3], О. Белікова [4], О.Ляшенко [5] висвітлюються основні передумови та причини поширення і розвитку рейдерства в Україні та вказуються основні шляхи протистояння рейдерським атакам, як з боку підприємницьких структур так і з боку держави. Проте у працях вітчизняних науковців недостатньо чітко висвітлено динаміку та тенденції розвитку рейдерства в Україні, оскільки на сьогодні є відсутньою інформація офіційних статистичних видань щодо обсягів та інтенсивності здійснення рейдерських атак.

Формулювання цілей дослідження. Метою даної статті є виявлення основних тенденцій розвитку рейдерства в Україні, дослідження особливостей поширення цього явища у 2015 році, а також пошук шляхів та методів його подолання.

Виклад основних результатів та їх обґрунтування. Сьогодні одним із найнебезпечніших проявів насильства в Україні є економічне рейдерство. Рейдерство як поняття виникло у Великій Британії, і спочатку цим терміном

позначалися набіги морських судів, що самостійно виконували бойові завдання, у тому числі і захоплення торговельних кораблів інших країн.

Рейдерство у сучасному розумінні – недружнє поглинання компаній і перерозподіл власності й корпоративних прав. Іншими словами рейдерство – це недружнє, поза межами дії цивільного законодавства, спрямоване проти волі власника, захоплення чужого майна на користь іншої особи, встановлення над майном повного контролю нового власника в юридичному й фізичному розумінні з використанням корумпованості чиновників та (або) із застосуванням сили.

Слід зазначити, що недружні поглинання по-українськи найчастіше зводяться до силових захоплень підприємств під прикриттям законних або псевдозаконних підстав. Така практика була запозичена в Російській Федерації, де рейдерські захоплення поширені більш широко й відпрацьовані до дрібниць.

З наукових позицій проведення дослідження явища рейдерства ускладнюється тим, що на сьогодні практично відсутня офіційна статистична інформація щодо кількості та інтенсивності здійснення рейдерських атак в Україні. Тому з метою збирання та аналізування такої інформації було проведено об'єктивне дослідження на основі резонансних подій, висвітлених у засобах масової інформації. У процесі здійснення семантичної вибірки формувалася статистика згадувань за окремими об'єктами дослідження.

Показники медіа активності були отримані шляхом моніторингу засобів масової інформації, а саме друкованих центральних та регіональних видань, повідомлень інформаційних агенцій та Інтернет-джерел.

Географія дослідження – усі регіони України, в тому числі окупована АР Крим та підконтрольна українській владі частина Донецької та Луганської областей.

Інформація щодо подій у зоні проведення АТО відсутня, більшість інформаційних джерел втратили можливість отримувати інформацію з цієї території. Ми можемо лише припускати, що значна кількість підприємств

зазнала нападів з боку сепаратистів та різних бойових угруповань, які контролюють частину Донецької та Луганської областей.

Період моніторингу – січень-травень 2015 р. Моніторинг було проведено на основі 1500 джерел (300 друкованих видань, включаючи регіональні, та понад 1200 Інтернет сайтів). Масив опрацьованої інформації сягнув 1 234 567 публікацій за вказаний період.

Пошуковий запит складався з загальних слів тематичної спрямованості та їх морфологічних похідних, що дозволило відібрати матеріали з максимальною точністю.

Моніторинг був здійснений у партнерській співпраці з компанією «Профіцентр» ([http:// www.profi-center.com.ua](http://www.profi-center.com.ua)), яка забезпечила використання програмних комплексів, що автоматизували процеси збирання, опрацювання та конвертування інформаційних ресурсів.

Результати проведених досліджень дозволили виявити ряд загрозливих тенденцій. Так, аналізуючи кількість рейдерських атак, здійснених на суб'єктів господарювання у розрізі регіонів України (табл. 1), можемо зазначити, що явище рейдерства набуває досить масштабного характеру. У динаміці п'яти місяців 2015 року кількість рейдерських атак, інформацію про які було висвітлено у регіональних ЗМІ та Інтернет-виданнях, склала 202 напади. Окрім цього можемо спостерігати тенденцію до зростання кількості рейдерських атак та їх масштабів. Найвищий рівень економічної безпеки суб'єктів господарювання можемо побачити у Західному регіоні України (рис.1), оскільки на цей регіон припадає 18% усіх рейдерських атак, висвітлених ЗМІ за аналізований період.

Найбільшу питому вагу за кількістю рейдерських атак у динаміці п'яти місяців 2015 року займали такі області Західного регіону як Рівненська, Волинська та Івано-Франківська.

Таблиця 1 – Кількість рейдерських атак на суб'єктів господарювання за регіонами України¹

Країна та регіони	Січень, 2015	Лютий, 2015	Березень, 2015	Квітень, 2015	Травень, 2015	Всього за 5 місяців 2015 року	Питома вага у регіональ- ній структурі, %	Питома вага у загальній структурі, %
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Західний регіон, зокрема області:	12	5	9	5	5	36	100,00	17,82
Львівська	2	1	0	0	1	4	11,11	1,98
Тернопільська	1	0	1	0	0	2	5,56	0,99
Івано-Франківська	2	1	1	1	0	5	13,89	2,48
Рівненська	1	2	2	2	1	8	22,22	3,96
Волинська	3	1	1	1	0	6	16,67	2,97
Закарпатська	1	0	1	0	1	3	8,33	1,49
Чернівецька	1	0	1	1	1	4	11,11	1,98
Хмельницька	1	0	2	0	1	4	11,11	1,98
Центральний регіон:	14	15	14	12	13	68	100,00	33,66
м. Київ	2	2	1	1	2	8	11,76	3,96
Області:								
Київська	2	3	2	2	2	11	16,18	5,45
Житомирська	1	2	1	1	1	6	8,82	2,97
Чернігівська	1	1	2	2	1	7	10,29	3,47
Сумська	2	1	1	1	1	6	8,82	2,97
Вінницька	2	1	3	1	2	9	13,24	4,46
Полтавська	1	2	1	1	1	6	8,82	2,97
Черкаська	2	1	2	2	1	8	11,76	3,96

¹ Дослідження автора. Автоматизоване опрацювання результатів здійснено консалтинговою агенцією «Профіцентр Тернопіль».

Продовження таблиці 1

1	2	3	4	5	6	7	8	9
Кіровоградська	1	2	1	1	2	7	10,29	3,47
Південно-східний регіон, зокрема області	16	14	11	13	15	69	100,00	34,16
Дніпропетровська	2	1	2	2	2	9	13,04	4,46
Харківська	3	4	3	1	1	12	17,39	5,94
Запорізька	1	2	1	1	2	7	10,14	3,47
Херсонська	2	2	2	1	3	10	14,49	4,95
Миколаївська	2	1	1	2	2	8	11,59	3,96
Одеська	3	2	2	1	3	11	15,94	5,45
частина Донецької області (під контролем України)	2	1	1	3	2	9	13,04	4,46
частина Луганської області (під контролем України)	3	2	1	4	2	12	17,39	5,94
АР Крим	5	6	8	6	4	29	42,03	14,36
Україна, всього	42	34	34	30	33	202	-	100,00

У Центральному регіоні в епіцентрі рейдерських атак найчастіше перебували об'єкти Київської, Вінницької та Черкаської областей. У Південно-Східному регіоні найбільш проблемними були частина Луганської області (під контролем України), а також Одеська та Харківська області. Окремо слід виділити Автономну Республіку Крим, де за 5 місяців поточного року мали місце 29 рейдерських атак.

Несподіваними результатами дослідження виявилась однакова питома вага у структурі у Південно-Східного та Центрального регіонів України. Без сумніву, Південно-Східний регіон сьогодні перебуває у досить складній політичній та економічній ситуації. Частина об'єктів власності сьогодні перебуває у руках сепаратистів. Має місце зміна власників та часті напади на майно прибуткових підприємств. Проте дуже часто можемо побачити інформаційні повідомлення про силове відчуження майна у Центральному регіоні. Таку негативну особливість регіонального розвитку можемо пояснити значним зосередженням стратегічних та високорентабельних підприємств у промислових регіонах Центральної України, наявність сприятливого криміногенного середовища та недосконалість законодавчої бази. Саме ці фактори спричинили наявність досить великої кількості рейдерських атак і фізичних протистоянь.

Інформаційний резонанс теми рейдерства у регіональних друкованих виданнях та Інтернет-ресурсах є досить широким. Висвітлювана тематика має високий рівень представлення в інформаційному просторі України (рис. 2). З усього обсягу проаналізованих інформаційних ресурсів (1500 повідомлень та публікацій) можемо виокремити 1075 повідомлень, у яких було висвітлено інформацію про об'єкти рейдерства, 504 повідомлення, де ішла мова про потенційних або реальних рейдерів. Тема рейдерства систематично проходить шпальтами інформаційних видань. Таким чином, можемо зазначити, що ця проблема набула сьогодні в Україні досить масштабного характеру.

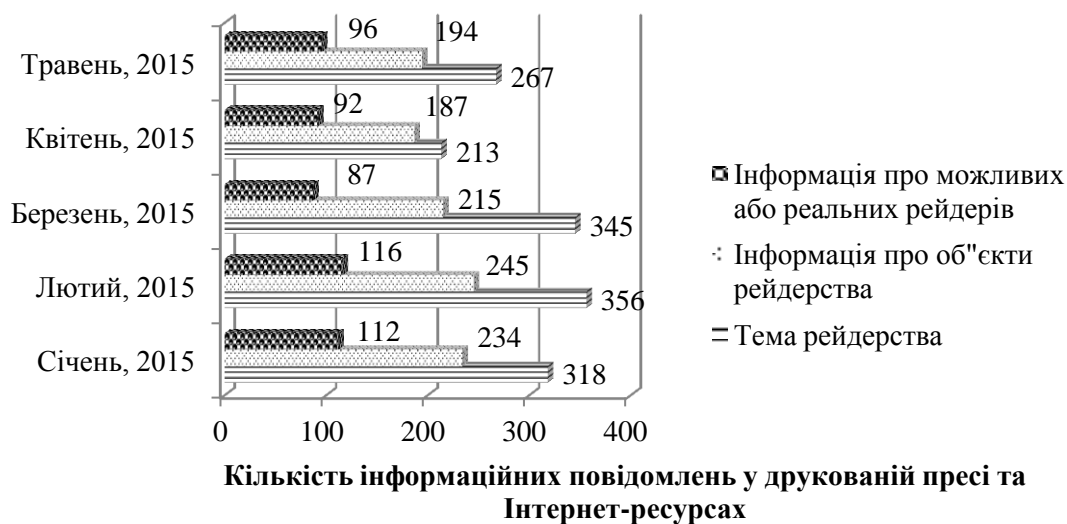

Рисунок 2 – Представлення теми рейдерства у друкованих ЗМІ та Інтернет-виданнях

На сьогодні в Україні створена й діє система органів з протидії рейдерству:

- Громадська організація «Антирейдерський Союз підприємців України»;
- Український Національний комітет міжнародної торгової палати;
- Міжвідомча комісія з питань протидії протиправному поглинанню та захопленню підприємств при Кабінеті Міністрів України (Склад: представники МВС, СБУ, міністерств юстиції, економіки, фінансів, Держагентства з інвестицій і інновацій, Союзу промисловців і підприємців та Торгово-промислової палати, Держпідприємництва, Генпрокуратури, Фонду держмайна України);
- Бюро протидії комерційним злочинам та рейдерству (використання рекомендацій міжнародних організацій у боротьбі з рейдерством);
- Робочі групи з питань протидії протиправному поглинанню та захопленню підприємств при облдержадміністраціях.

В Україні також функціонує Український інститут дослідження екстремізму, який постійно проводить моніторинг рейдерських атак. Саме

цією установою у лютому 2015 року було названо п'ять найбільших рейдерських захоплень. До переліку найбільш цинічних рейдерських атак потрапили мережа магазинів «Амстор», Тростянецький елеватор, Бахчисарайська райспоживспілка, підприємство «Мединський», Краматорська металобаза [6].

Згідно із прогнозами Українського інституту дослідження екстремізму, серед загроз рейдерських атак протягом другого півріччя 2015 року найбільш реальними є наступні:

1. Паливно-енергетична галузь. Відбувається захоплення вугільних шахт в зоні АТО та на прикордонні. В подальшому цей процес буде продовжуватись, і, зі зрозумілих причин, Україна не зможе цілком контролювати і впливати на ці процеси. Також під питанням певні об'єкти обленерго – є спроби по декількох областях відновити питання справедливості приватизації, є інформаційні повідомлення про потенційні загрози використання силових методів впливу.

2. Хлібна промисловість. Стратегічно важлива галузь виробництва. В інформаційних повідомленнях йдеться про загрозу рейдерських атак з боку «російських» рейдерів. В зоні інтересу перебувають Сумські, Житомирські підприємства. Є ризик загострення ситуації у разі подальшої невизначеності щодо суворого покарання замовників рейдерських атак і запобіжних заходів на самому початку загрозливих процесів.

3. Лотерейний бізнес. Розпочато перевірку діяльності операторів лотерей в Україні. Зареєстровано законопроекти щодо створення монополіста на ринку видачі ліцензій. В інформаційному просторі лунають звинувачення щодо осіб, наближених до можновладців, які планують захоплення цього високодохідного бізнесу. Подальші дії залежать від рівня покарання, яке понесуть замовники, як у разі успішного рейдерського захоплення, так і у випадку його невдалої спроби.

Отже, результати моніторингу за січень-травень 2015 року засвідчили, що економічне рейдерство сьогодні набуло масштабного характеру та є однією із основних загроз рівню економічної безпеки підприємств України.

Древні римляни говорили: «Хто попереджений – той у безпеці». Однак реально захоплення дуже важко розпізнати, і це є основною причиною несвоєчасної реакції власника.

Універсального способу захисту підприємства від рейдерства немає. Утім, шанси рейдера на успішну атаку значно знижуються, якщо власник вчасно вибудує кілька ліній оборони, ретельно структурує систему власності, розробить способи прийняття рішень.

Практика показує, що найефективнішим від захоплення підприємства рейдерами є захист превентивного характеру. Його стратегічна мета – максимальне підвищення вартості захоплення підприємства для того, щоб зробити атаку рейдерів нерентабельною, а отже – недоцільною. Відповідно власникові необхідно здійснити заходи, щоб перевести інтерес потенційного рейдера із площини корпоративного захоплення на цивілізований механізм об'єднання та поглинання. Для цього слід провести системну реструктуризацію бізнесу, що дасть змогу створити таку систему володіння і управління найбільш привабливих активів, яка зробить захоплення рейдерами підприємства нерентабельним бізнесом.

Найпростішими методами протистояння рейдерству є:

- концентрація акціонерного капіталу або викуп частки в учасників, які не беруть участі в діяльності підприємства; постійний моніторинг змін у складі акціонерів; реструктуризація підрозділів зі зміною їх організаційно-правового статусу; контрольне скуповування акцій і додаткова емісія;

- визначення правового статусу власності, здійснення переоцінки майна. В умовах значного ризику буде корисною реструктуризація власності з використання дочірніх структур, створення штучної заборгованості підприємства і передача нерухомості та інших активів у позичку під кредитування;

- недопущення виникнення та прострочення кредиторської заборгованості;

- удосконалення роботи менеджменту та персоналу (недопущення конфліктних ситуацій, протиправного звільнення працівників тощо);

- підвищення культури суб'єктів господарювання (прозорі конкурентні відносини, підтримання ділової репутації тощо);

- використання в службі економічної безпеки способів і методів конкурентної розвідки;

- залучення громадськості й засобів масової інформації до боротьби з рейдерством.

Неврегульованість на законодавчому рівні, відсутність чіткого та системного суворого покарання за рейдерство залишає проблему відкритою. До цього можна додати неконтрольований українською владою перерозподіл власності, в тому числі з використанням технологій рейдерських атак на територіях зони проведення АТО (більша частина Донецької та Луганської областей) та окупованої АР Крим.

За таких умов найбільш прийнятним видається відокремлення рейдерства від багатьох інших видів злочинної діяльності, що мають значно менший ступінь суспільної небезпеки. Це призведе до визначення в Кримінальному Кодексі України одного, конкретного складу злочину, в той час коли попередній досвід кваліфікації значної кількості складових злочинів значно ускладнює процес ефективного визначення і покарання «рейдерів». Окрім цього, внесення окремої статті в Кримінальний Кодекс України чітко визначить поняття «рейдерство» в юридичному вимірі, що дозволить уникнути різних маніпулятивних тлумачень цього терміну.

Наявність статті, що передбачатиме заборону рейдерства, надасть змогу отримувати чіткі статистичні дані щодо порушених кримінальних справ, обвинувальних вироків, рівня поширення та розвитку рейдерства в країні, кількості засуджених за рейдерські атаки, матеріальних збитків, завданих такими атаками.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Отже, на основі проведеного статистичного дослідження вітчизняних інформаційних джерел можемо стверджувати, що сьогодні в Україні рейдерство набуло масштабного характеру. Це явище є наслідком недосконалості політичних, правових структур влади в державі, її чинного законодавства, відсутності належних умов для захисту бізнесу, прав власників і рівноправної конкуренції. Однією із перспектив подальших досліджень у цьому напрямі може бути моніторинг глибини системних проблем нашої держави, пов'язаних із зниженням рівня економічної безпеки вітчизняних підприємств.

Список використаної літератури

1. Андрушків Б.М. Антирейдерство: економічна та майнова безпека підприємства і підприємництва. / Б.М. Андрушків, Н.Б. Кирич. – Тернопіль: Терно-граф, 2008. – 424 с.

Andrushkiv B.M. Antyreiderstvo: ekonomichna ta mainova bezpeka pidpruemnytstva [Anti-raider: economic and property security of enterprise and entrepreneurship]. Ternopil: Terno-graf, 2008. 424 p.

2. Варналій З.П., Мазур І.І. Рейдерство в Україні: передумови та шляхи подолання / З.П. Варналій, І.І. Мазур // Стратегічні пріоритети. – 2014. – №2 (3). – С. 34-45.

Varnalii Z.P., Mazur I.I. Strategic Priorities, 2014, no. 7(2), pp. 34-45.

3. Мельник М.І. Організаційно-правовий механізм подолання рейдерства в Україні / М.І. Мельник // Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ – 2013. – №4. – С. 29-36.

Melnyk M.I. Naukoviy visnyk Lvivskogo derzhavnogo universitetu vnutrishnih sprav, 2013, no. 4, pp. 29-36.

4. Беліков О. Рейдерство в Україні - реалії сьогодення / О. Беліков // Юридичний журнал. – 2014. – №1. – С. 56-68.

Belikov O. Yuridichnii zhurnal, 2014, no. 1, pp. 56-68.

5. Ляшенко О. М. Аналітичний огляд сучасних підходів до визначення сутності економічної безпеки підприємства / О. М. Ляшенко // Вісник Запорізького національного університету. Економічні науки. - 2014. - № 1. - С. 254-263.

Liashenko O.M. Visnyk Zaporizkogo natsionalnogo universitetu. Ekonomichni nauky, 2014, no. 1, pp. 254-263.

6. Моніторинг рейдерських атак в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.uire.org.ua> – Український інститут дослідження екстремізму (відвідано 2 червня 2015 року).

Monitoring reiderskyh atak v Ukraini [Monitoring raiding in Ukraine], Available at: <http://www.uire.org.ua> (accessed 2 June 2015).

7. Туник И.Ю. Антирейдер: пособие по противодействию корпоративным захватам / И.Ю. Туник. – СПб.: Питер, 2012. – 208 с.

Tunic I.Yu. Antireider: posobie po protivodeystviyu korporativnym zahvatam [Antireyder: manual on countering corporate takeovers]. Sankt-Peterburg: Piter, 2012. 208 p.

8. Рудык И. Б. Методы защиты от враждебного поглощения / И.Б. Рудык. – М.: Дело, 2013. – 384 с.

Rudyk I.B. Metody sashchity ot vrazhdebnogo pogloshcheniia [Methods of protection against hostile takeovers]. Moskva: Delo, 2013. 384 p.

9. Владимирова И.Г. Слияния и поглощения компаний / И.Г. Владимирова. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: www.cfin.ru/press/management/2012-1/02.shtml (посещен 29 мая 2015 года).

Vladimirova I.D. Sliyaniya i pogloshchenia kompaniy [Mergers and acquisitions], Available at: www.cfin.ru/press/management/2012-1/02.shtml. (accessed 29 May 2015).

10. Напсо Ю.А. Рейдерство как часть коррупционного рынка [Электронный ресурс]. Режим доступа: Ю.А. Напсо // Право и безопасность. – № 1(30). – 2014. Режим доступа : http://dpr.ru/pravo/pravo_26_23.htm (посещен 25 мая 2015 года).

Napso I.D. Reiderstvo kak chast korruptsionnogo rynka [Raiding as part of the corruption market], Available at: http://dpr.ru/pravo/pravo_26_23.htm. (accessed 25 May 2015).

11. Иванов Н. Борьба с рейдерством: берегите информацию! [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.dnspb.ru/fresh/look/1202.html> (посещен 5 июня 2015 года).

Ivanov N. Borba s reiderstvom: beregite informatsiyu [The fight against raiding: protect information], Available at: <http://www.dnspb.ru/fresh/look/1202.html> (accessed 5 June 2015).

12. Широкова А. Рейдерство: технологии захвата и методы противодействия. [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://www.buhgalteria.ru/article/n41253> (посещен 8 июня 2015 года).

Shirikova A. Reiderstvo: tehnologii zahvata I metodu protivodeystvia [Raiding: capture technology and methods of counteraction], Available at: <http://www.buhgalteria.ru/article/n41253> (accessed 8 June 2015).